

سری

بسمه تعالی

حضرت حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای خاتمی
رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

باعرض سلام به استحضار می رساند:

موضوع: پیشنهاد مراحل مختلف برای اصلاح سیستم پرداخت یارانه مواد سوختی
وانرژی زا همراه با طرح تبلیغی آن

در راستای پیشنهاد حذف یارانه سوخت و بکارگیری آن در جهت مصالح واقعی ملت و کشور پیشنهاد عملی و مرحله ای را که با شفافیت یارانه سوخت آغاز می گردد به پیوست تقدیم می نمایم.

استحضار دارید که نفت مصرفی در داخل به صورت مجانی در اختیار پالایشگاهها فرار می گیرد و پالایشگاهها نیز آنرا در اختیار شرکت پخش فرآورده ها قرار می دهد. لذا نفت مصرفی در داخل و ۱۱ میلیارد دلار یارانه مواد سوختی و انرژی زا هیچ نمودی در بودجه دولت ندارد.

طرح شفافیت یارانه سوخت با درج قیمت نفت تحویلی به پالایشگاهها در بودجه کشور و ثبت میزان یارانه (حتی اگر میزان یارانه تغییری نیابد) در بودجه و ارائه مبلغ یارانه به شرکت پخش به عنوان مقدمه لازم برای اطلاع افکار عمومی مطرح گردیده و مراحل تکمیلی و مقدمات لازم برای ورود به آن بویژه از دیدگاه تبلیغاتی ذکر گردیده است.

گرچه می دانم وقت حضرت عالی ارزش فراوانی دارد و نباید انتظار داشت گزارش هفت صفحه ای را مطالعه فرمائید، لیکن اختصار ممکن در آن ملحوظ شده و مطالعه آنرا برای بررسی راههای گذشتن از آتش اصلاحات پیشنهاد می کنم و معتقدم تمام امکانات دولت باید برای اجرای آن بسیج شود و بودجه سال ۱۳۷۷ که در دولت در دست بررسی است بهترین زمان برای آغاز آن می باشد. اقدامی که جمهوری اسلامی ایران را در جهت مثبت به سرعت به پیش خواهد برد.

ضمناً چنانچه دولت بنای حذف یارانه ها را نیز نداشته باشد انجام مراحل اول و دوم را کماکان سودمند می دانم.

با احترام

محمد حسن قدیری ابیانه

سری

موضوع: پیشنهاد مراحل مختلف برای اصلاح سیستم پرداخت یارانه مواد سوختی
وانرژی زا

متأسفانه حدود ۱۱ میلیارد دلار یارانه سوخت هیچ انعکاسی در بودجه کشور ندارد
و این امر موجب می شود ابعاد آن برای مردم و حتی مسئولین و کارشناسان و از جمله
نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی، اساتید، مطبوعات و غیره روشن نباشد.
تولید نفت کشور حدود ۲۵ میلیارد دلار است که حدود ۱۴ میلیارد دلار آن صادر
گردیده، در بودجه منظور می گردد. لیکن ۱۱ میلیارد دلار باقیمانده، بدون اینکه در بودجه
ثبت شود تحویل پالایشگاههای کشور می گردد. پالایشگاهها آنرا تصفیه نموده تحویل
شرکت پخش فرآورده های نفتی می نمایند و این شرکت نیز آنرا توزیع می کند و فقط
اینجاست که بودجه ای محدود در درآمدهای دولت ثبت می گردد.

پیشنهاد:

پیشنهاد می شود جهت شفافیت یارانه سوخت و بروز آن در بودجه اقدامات ذیل
صورت گیرد.

مرحله اول

۱- وزارت نفت، نفت خام را با احتساب قیمت صادرات آن (با احتساب
هر دلار ۳۰۰ ریال) به پالایشگاههای کشور تحویل داده، مبلغ حاصله جزو
درآمدهای دولت محسوب گردد.

۲- پالایشگاهها با احتساب هزینه های تولید، نرخ فرآورده ها را براساس قیمت
نمام شده و سود عادلانه با براساس نرخ صادرات فرآورده ها و با براساس پیش بینی
قیمت صادرات نفت خام در بودجه محاسبه و آنرا تحویل شرکت پخش فرآورده ها نماید.
۳- دولت یارانه مورد نظر را از بودجه دولت در اختیار شرکت پخش فرآورده های نفتی
قرار داده و آن شرکت نیز فرآورده ها را به قیمت یارانه ای در اختیار مصرف کنندگان
قرار دهد.

مکانیسم فوق بدون اینکه نیاز به جایجایی دلار یا ریال باشد، موجب می گردد،
درآمدها، هزینه ها و یارانه ها در بودجه کشور نقش بسته، امکان تجزیه و تحلیل بهتر بودجه
فراهم گردد.

این مسئله بظاهر یک عملیات بانکی اضافی را بر سیستم بانکی و دستگاه اداری
تحمیل می کند، ولی بر اثر شفافیت بودجه، موجبات افزایش آگاهی های عمومی
فراهم آمده، تجزیه و تحلیل وضعیت بودجه کشور برای کارشناسان میسرتر می گردد.

۴- در جهت شفافیت یارانه ها، مثل یارانه برق، ضرورت دارد در بزرگ هزینه
برق تحویلی به مشترکین، قیمت واقعی برق مصرفی و میزان یارانه اختصاص یافته ذکر و
مبلغی را که مصرف کنندا باید بپردازد مشخص گردد.

مصرفی

مثلاً در برگ هزینه برق مصرفی نوشته شود:

برق مصرفی مشترک	۱۰۰/۰۰۰ ریال
یارانه دولتی	۸۰/۰۰۰ ریال
پرداختی توسط مشترک	۲۰/۰۰۰ ریال

۵- اقدام فوق در مورد یارانه های سایر کالاها و خدمات نیز قابل اجرا و بلکه لازم الاجراست و انجام آن پیشنهاد می شود.

مثلاً در مورد برگ صورت هزینه آب، گاز، تلفن و ...

همچنین در مورد بلیط های صادره توسط شرکتهای هواپیمایی، کشتیرانی، راه آهن، اتوبوس رانی و ... و نیز برگهای عبور از اتوبانها قابل اجرا است.

۶- درج قیمت های اصلی، میزان یارانه و قیمت برای مصرف کننده بر روی بسته بندیهای کالاهائی نظیر کره، پنیر، شیر، روغن، برنج، شکر و قند.

۷- در مورد محصولات نظیر نان، بنزین، نفت سفید و گازوئیل نیز با نصب تابلوهایی در محل فروش به مصرف کنندگان که قیمت واقعی، میزان یارانه و قیمت برای مصرف کننده ذکر شده باشد قابل اجراست.

در مورد فرآورده هایی که بانفت کش ها به منازل و ... تحویل می گردد نیز قیمت ها قابل درج بر روی نفت کش می باشد.

مرحله دوم:

در مرحله دوم باید فرآورده ها به قیمت واقعی عرضه شود و کسانی که مستحق دریافت یارانه ها هستند، یارانه را متناسب با میزان مصرف مجاز از سازمان پامرکزی که مسئول اعاده وجه به مصرف کنندگان بابت یارانه است دریافت دارند.

به عبارت دیگر با یک دست قیمت واقعی را پرداخت می کنند و یادست دیگر یارانه را دریافت می دارند.

مثلاً کارخانه ای سوخت را به قیمت واقعی دریافت داشته و وجه آنرا می پردازد و با ارائه رسید، به مرکزی در وزارت صنایع مراجعه و وجه مورد نظر به عنوان یارانه را دریافت می دارد.

یا شرکت واحد مواد سوختی را به قیمت واقعی خریده و سپس یارانه را از مرکز ویژه ای دریافت می دارد.

مردم نیز پول مواد سوختی را بطور کامل پرداخته و وجه یارانه آنرا از مراکز ذی ربط دریافت می دارند.

در این مرحله شاید ایجاد مرکزیت واحدی برای پرداخت یارانه ضروری باشد و شاید وزارت اقتصاد و دارایی که مسئول جمع آوری مالیات است، برای پرداخت یارانه ها مناسبتر باشد که این موضوع قابل بررسی است.

تا مرحله سوم، شیوه اموری بدین طریق است که هرکس مصرف بیشتری داشته باشد، یارانه بیشتری را به خود اختصاص می دهد.

با توجه به غیرعادلانه بودن روش فوق دولت سقفی را به عنوان حداکثر سقف یارانه قابل دریافت مشخص می سازد و فقط یارانه را تا آن سقف پرداخت می کند.

مثلاً "سقف پانصد هزار ریال در ماه یا بیشتر از آن را به عنوان سقف یارانه دولتی برای مواد سوختی و انرژی‌زا برای هر خانوار مشخص می سازد و به مصرف بیشتر از آن یارانه نمی دهد.

چنین سقفی را می توان برای مجموع کل یارانه های دولتی تعیین کرد.

در مورد کارخانه ها و سایر موارد نیز دولت ضوابطی را مشخص می سازد. این اهرم همچنین به دولت این امکان را می دهد که در قبال پرداخت این یارانه ها به مراکز تولیدی در جهت گیری مثبت آنان نقش بهتری ایفاء نماید.

انجام مرحله سوم موجب می شود شیوه ناعادلانه موجود (که افراد هر چه ثروتمندتر، پرمصرف تر و مسرف تر باشند سهم بیشتری از بیت المال را بصورت یارانه بخورد اختصاص می دهند) اصلاح شود.

بویژه تعیین سقف برای حداکثر یارانه در ماه برای هر خانوار موجب می شود افراد معدودی که ثروتمندتر هستند مجبور به پرداخت هزینه بیشتری شوند و اکثریت در مقابل اجرای آن مقاومت نکنند، بلکه با توجه به عادلانه بودن آن از آن حمایت نمایند. در نتیجه دولت خواهد توانست این سرمایه هائی را که امروزه بریاد می رود در جهت رفع محرومیت از محرومترین اقشار و در جهت توسعه و عمران و آبادانی و پیشرفت کشور و در سایر امور لازم بکار گیرد.

مرحله چهارم:

در مرحله نهایی باید یارانه مواد سوختی فقط به کسانی تعلق گیرد که زیر خط فقر قرار دارند و بقیه بودجه در جهت بهبود وضع اقتصادی و رفاهی مردم از طریق افزایش تولید و انجام طرحهای عمرانی، آموزشی، بهداشتی، درمانی و تفویض پول ملی و در نتیجه افزایش قدرت خرید مردم بکار رود.

با توجه به اینکه یارانه مواد سوختی و انرژی زا یک ونیم برابر کل بودجه عمرانی کشور و معادل با کل ارز مورد نیاز برای اداره امور کشور است، تسریع در انجام مراحل فوق و تنظیم صحیح و شفاف بودجه ضروری و فوری ارزیابی می شود.

چگونگی آغاز و انجام طرح پیشنهادی - سری

چنانچه دولت تصمیم به انجام پیشنهادات ارائه شده بگیرد باید از افشای کل طرح خودداری و هر مرحله را با طرح مقدمات لازم به اجرا گذارد.

چنانچه دولت حتی قصد کاهش یارانه ها و انجام تمام مراحل را نداشته باشد، انجام مراحل اول و دوم که موجبات شفافیت یارانه ها و روشن شدن وضعیت واقعی اقتصادی کشور می شود به تنهایی آثار مثبت را بیار خواهد آورد.

الف: مقدمه مرحله اول

۱- مناسب است رئیس محترم جمهور طی پیامی یا سخنرانی ای موضوع ضرورت آگاهی رساندن به مردم را مورد تأکید قرار داده، اطلاع داشتن از امور توسط مردم را لازمه تحقق مشارکت مطلوب مردم عنوان سازند و توزیع عادلانه اطلاعات را در راستای عدالت اجتماعی مورد تأکید قرار دهند و از مردم بخواهند دولت را در این امر راهنمایی نمایند.

یکی از سازمانها مثلاً وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا سازمان برنامه و بودجه یا وزارت امور اقتصاد و دارایی می توانند برای جمع آوری نظرات مردم معرفی شوند.

۲- ارائه سازماندهی شده پیشنهاداتی در رسانه ها برای شفافیت هرچه بیشتر بودجه و بیان ساده آن برای مردم مقدمات مرحله بعدی را فراهم می سازد.

۳- رئیس محترم جمهور طی موضعگیری ای برای افزایش آگاهی عمومی جلوگیری از اتلاف سرمایه، ایجاد موانع در راه سوء استفاده و امکان نظارت بیشتر عمومی از جمله توسط مجلس و مطبوعات، بر لزوم شفافیت بودجه و ثبت معاملات دولتی مورد تأکید قرار دهند.

۴- موضوع شفافیت بودجه در دولت مطرح و مرحله اول طرح تصویب و در راستای شفافیت بودجه به اطلاع عموم برسد و تأکید گردد که از عموم انتظار دارند که با آگاهی از هزینه های واقعی از اسراف بپرهیزند تا بتوان از سرمایه ها در جهت بهتری استفاده کرد.

چنانچه در همین جلسه هیأت دولت تصویب گردد که صرفه جویی حاصل از مصرف فرآورده های نفتی صرف رفیع محرومیت از مناطق محروم، فقر زدایی، هزینه بهداشت، درمان و صرف آموزش و امثالهم خواهد شد اثر مثبتی در افکار عمومی خواهد داشت.

همچنین از کلیه تولید کنندگان و مدیران خواسته شود که در طراحی های خود هزینه های ملی و واقعی و در نتیجه منافع ملی را مدنظر قرار دهند، گرچه خود یارانه می گیرند و هزینه واقعی را پرداخت نمی کنند.

ب: مقدمه مرحله دوم

انجام مرحله اول موجب می شود وضعیت ناصحیح قبل روشن شده، روشنگریهای بیشتری برای اصلاح امور صورت گیرد. تأکید برداریافت سهم بیشتری توسط ثروتمندترها از یارانه ها و عمومی ساختن این باور زمینه را برای ورود به مرحله دوم فراهم می سازد.

قبل از ورود به مرحله دوم و هنگام اعلام اتخاذ تصمیم به اجرای آن باید تأکید شود یارانه هر قدر بشود دولت آنرا پرداخت خواهد کرد این امر مقابلهای اجتماعی را خنثی خواهد کرد.

باستناد به پرداختهای انجام شده به عنوان یارانه می توان موارد بسیاری را بدست آورد که افراد ماهانه چندصد هزار تومان یارانه می گیرند و این اقشار عمدتاً از ثروتمندترها هستند. با ارائه اینگونه اسناد و طرح آن در مطبوعات می توان از موضع عدالتخواهانه خواستار تعیین سقفی به عنوان حداکثر یارانه برای هر خانوار شد.

ضمناً باید برای مردم روشن شود که بولهای حاصله از صرفه جویی از پرداخت یارانه صرف مصالح عمومی شده و به هیچوجه در تشریفات و هزینه های زاید بکار نخواهد رفت. در این راستا باید اقدامات زیر صورت گیرد.

- طی بخشنامه هایی تأکید شود که حق ندارند از این بودجه در امور تشریفاتی، مراسم و یا حتی امور جاری هزینه گردد.

- تأکید شود که این بودجه صرف امور عمرانی و زیربنایی، بهداشتی و آموزشی و رفاهی در مناطق محروم و برای محرومین می گردد.

- تقویت حمل و نقل عمومی از محل این بودجه انجام و امر حمل و نقل با سرعت و شتاب زیاد بهبود یابد.

- برای اطمینان از صحیح هزینه شدن این بودجه شورایی نظارتی تشکیل گردد و افراد مورد اعتماد مردم در آن حضور یابند.

د: مقدمه مرحله چهارم

با طی مراحل سه گانه و مشخص شدن میزان یارانه و عواقب آن و ناعادلانه بودن آن و بریزه با مشخص ساختن راههای بهتر برای هزینه کردن بودجه های دولت در جهت مصالح عمومی، می توان مقدمه مرحله چهارم را فراهم ساخت. از ارائه نتایج صرفه جویی های به عمل آمده از محل عدم پرداخت یارانه اضافی به اقشار ثروتمندتر در فراهم کردن زمینه اجرای مرحله چهارم باید استفاده کرد.

همچنین باید این مسئله را مطرح ساخت که ثروتمندان نه تنها نباید یارانه بگیرند، بلکه باید مالیات نیز بپردازند، این امر زمینه حذف یارانه برای ثروتمندان را فراهم می سازد و این سوال مطرح می شود که پس چه کسانی باید یارانه بگیرند. در اینجا بحث خط فقر مطرح می گردد. در مورد کارمندان دولت باید حقوق ها را اضافه کرد و آن را در عوض حذف یارانه آنان مطرح ساخت.

ضروریات طرح:

۱- می بایست مرحله اول یعنی شفافیت بودجه و درج قیمت نفت مصرفی کشور و یارانه آن در بودجه را در بودجه سال ۱۳۷۷ گنجانند. لذا مقدمات مرحله اولیه و انجام آن باید به سرعت آغاز شود.

۲- قبل از هر چیز باید مقام معظم رهبری «مدظله العالی» رئیس محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام در جریان امر قرار گرفته و در صورت موافقت آنان طرح به اجرا گذاشته شود. قبل از آغاز کار همچنین می بایست روسای فوای مقننه و قضائیه، روسای نیروهای نظامی و انتظامی، مقامات عالی مذهبی در جریان امر قرار گیرند و حمایت لازم را از طرح به عمل آورند.

۳- کل امکانات کشور در جهت توجیه افکار عمومی و خنثی نمودن توطئه های داخلی و خارجی که مطمئناً فعال خواهند شد بکار رود.

۴- مرکزی قوی هدایت امر پژوهشی و تبلیغی و هماهنگی مربوط به حذف یارانه سوخت را بر عهده گیرد. هر چه این مرکز قوی تر و مؤثرتر عمل کند، عوارض امنیتی کمتری برای کشور پیش خواهد آمد.

۵- نیروهای انتظامی و امنیتی باید آمادگی لازم را برای برخورد لازم در مواقع ضروری با اخلالگران داشته باشند.

۶- چون در مقطع اجرای مرحله دوم و سوم دستگاههای اجرایی درگیر پرداخت یارانه آن هم به مبلغ بیش از ۱۱ میلیارد دلار می شوند و بر اختیارات دستگاههای دولتی و در نتیجه کارشناسان و کارمندان مربوطه آن به شدت افزوده می شود. زمینه و احتمال بروز فساد اداری و مالی به شدت افزوده می شود و لذا ضمن اینکه باید تلاش کرد این دو مرحله هر چه کوتاهتر شده و زودتر پشت سر گذاشته شود، ضروری است نظارت و بازرسی قوی ای در این ایام حاکم گردد.

۷- گرچه بهتر است بودجه حاصله از صرفه جویی در طرحهای درازمدت هزینه شود، لیکن برای هموار ساختن و عمل نمودن طرحها و پذیرش افکار عمومی، در سالهای اول باید این بودجه صرف امور زود بازده گردد. مثلاً افزایش وسائل نقلیه عمومی، تکمیل بیمارستانها، مدارس و...

۸- همانطور که قبلاً گفته شد برای اطمینان مردم از صرف این بودجه حاصل از صرفه جویی در مواردی که منافع عامه مردم را در بر دارد و اطمینان عموم از آنکه این بودجه ها به دست مدیران اجرایی صرف امور تشریفاتی، اجرایی و احیاناً زائد نخواهد شد، مناسب است شورائی متشکل از مسئولین و افراد مورد اعتماد مردم برای نظارت بر چگونگی هزینه شده این بودجه تشکیل گردد.

۹- حذف یارانه ها می بایست از حذف یارانه مواد سوختی و انرژی را آغاز گردد و پس از تکمیل آن در صورت ضرورت حذف سایر یارانه ها در دستور کار قرار گیرد. در نتیجه حذف سایر یارانه ها هیچوجه نباید مطرح گردد.

منتهی

ملاحظات:

۱- از آنجا که در مراحل اول و دوم بدون اینکه بارانه حذف شود وبدون اینکه بودجه دولت ودستگاههای اجرایی اضافه شود، حجم وظایف وکارهای اداری وبیوزوکراتیک دستگاههای مالی واداری افزوده خواهدشد، پیش بینی شود مسئولین مالی واداری کشور از طرح فوق استقبال نکنند.

فقط با توجه به ملاحظات تبلیغاتی ودر نتیجه امنیتی وسیاسی است که انجام کار بصورت مرحله ای را می طلبد و درحقیقت دومرحله اول طرح، مراحل مقدماتی هستند که لازمه ورود به مراحل بعدی وموجب عبور مطمئن تر وامن تر از آتش اصلاحات می گردد.

محمد حسن قدیری ایبانه

منتهی